

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL

Előfizetési árak

helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 — —
 Negyedévre 2 — 50 —
 Egy órára 1 — —

Egyes szám 4 kr.

Alap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca
 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében,
 és a kiadóhivatásban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. alatt.)

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorozat 1/2 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többszöri hirdetések alkü
 szerint jutányos áron veszik. Fel. Bélyeg-
 díj minden külön bejelentésért 30 kr.

Hirdetést vagy recitátumot magában foglaló
 újdonság sora 50 kr.

Nyiltéri közlemények minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvezetnek a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatásban. (Nagy-uj-utca
 1702. sz. a.)

Köziratok nem adtnak vissza.

Román fanatikusok.

Óvást tesznek az óvás ellen a buda-
 pesti magyar egyetem román hallgatói
 közül némelyek és Gráczból, hol egy né-
 met egyetem van, a »Replika-szerkesztő-
 bizottság« s nekitámadnak a kolozsvári
 egyetem hazafias román ifjusága által ki-
 bocsátott röpiratnak, a miért ez a buka-
 resti ligának tulajdonítja ama pamflétet,
 melyben megrálgalmazták újra Magyaror-
 szágot. Állítják magukról, névszerint nem
 tudjuk, kik és hányan, hogy ők, Buda-
 pesten és Gráczban egyetemi ifjak igenis
 előzetesen ismerték a magyarfaló röpira-
 tot és helyeselték tartalmát, alá is írták
 gyűlésben a jegyzőkönyvet, mely kiadá-
 sára vonatkozik. Kár, hogy teljes vilá-
 gosság okáért meg nem mondják a több
 nyelven való fordítás, nyomás és terjesz-
 tés költségeit is, a budapesti, gráci és
 kolozsvári fanatizált egyetemi polgárok
 irták-e alá s fizették be, vagy honnét
 került hát a tetemes költség? Hiba, hogy
 nem közlik a jegyzőkönyveket és a hős
 honárulók névsorát s miért kerülnek az
 olcsó dicsőséget és vértelen martiromsá-
 got egy szentnek hitt ügyért? Oly or-
 száiban, hol a hűtlenséget nyíltan hirdet-
 hetik szóval és nyomtatásban s e jogok-
 ka kihívó módon élnek, miért csinálnak
 titkos összeesküvést? Magaviseletük kel-
 lemellen következményeit akarják elke-
 rülni, a magyar ifjakkal egy padban ki-
 vánják hallgatni a tudományt, az egye-
 temi tanács fegyelmétől kivonják ma-
 gukat, a magyar államtól hivatalokat
 kapni velünk egy országban együtt élni,
 magyar kenyeret enni óhajtanak s ezért
 nem közlik a névsort, mely e Replika
 kiadásaihoz beleegyezését adta. Ez a
 bölcs óvatosság sokat levon a nyilatko-
 zatok értékéből, de mi elhiszük nekik,
 hogy vannak a budapesti és gráci, sőt
 a kolozsvári egyetemeken is bünrészei
 a rágalomnak, mely ferdít és hazudik,
 hogy saját hazájának becsületében gázoljon.

Midőn így eleget teszünk a hozzánk
 érkezett reklamációknak, nem kutatjuk
 tovább, Slavici ur Bukarestben, vagy Po-
 povics ur Grácban irták-e a replikát,

hiszen az mindegy. A kolozsvári óvás
 azt állítja, hogy nem az ottani és nem a
 budapesti román ifjak szerkesztették s
 ezt táviratban nem tagadja a gráci »szer-
 kesztőbizottság«. Hanem nekiront Moldo-
 vában Gergely urnak a román nyelv és
 irodalom egyetemi tanárának és »két nő-
 vendégének«, hogyan merészkedtek a
 Replika czáfolatába bocsátkozni. Ké-
 nős! Hát nem román férfiak Moldován
 ur és hallgatói épp úgy, mint a névtelen
 szerkesztők? S ha románok, nekik román
 dolgokról nem szabad véleményt nyilvá-
 nitani? Uraim! egyenlőséget követelünk
 a románoknak! A Moldován egyetemi
 hallgatóinak annyi joga van a románok
 nevében szólni, mint önöknek. Ó magyar
 román, önök dakorománok, ez a külön-
 ség. A főkérdés nem az, hogy ki irta,
 hanem, hogy mit mond. Ki mond igazat?
 Ki hazudik? Ki itél helyesen és ki téved
 avagy amit? S a kolozsvári válasznak
 azért volt nagy és feltűnő hatása, mert
 világos és meggyőző igazságok vannak
 benne. Sokan gondolkoznak ily józanul,
 sok román férfi is megunta már az iz-
 gatást, veszekedést és örökös hecczel,
 melyből jó nem származhatik, de legtöbb
 veszély fenyegeti a szegény félrevezetett
 román népet s nem ám a magyarokat
 vagy a magyar államot. Korántsem, mi
 nyugodtak, mert erősek vagyunk.

A román liga, vagy a szerkesztőbi-
 zottság, vagy akárki csinálja a lármát,
 tagadhatatlan e mozgalmakban az össze-
 függés a romániai és a magyarországi
 román izgatók között. Felelősek tehát
 ketten: Romániai és a belöldi hazaárú-
 lók. Ezekhez tartjuk magunkat s egy
 cseppet sem félünk Európától.

Lármázhatnak. Háromszor már meg-
 tették, hogy vádiratokat szerkesztettek és
 küldtek szanaszét a vi ág minden részébe,
 először a román egyetemi ifjuság röpi-
 rata, azután a bécsi memorandum, har-
 madszor a Replika alakjában. Azonkívül
 küldtek ki deputációkat, irkáltak leve-
 leket, kinyomattak újságcikelyeket, for-
 dullak diplomatákhoz, kormányférfiakhoz,
 ellenzéki vezérekhez, tudósokhoz, publi-
 cistákhoz. A magyar airocztások mesé-

jét mindenféle alakban tenyésztették. —
 Népgyülekeket is tartottak, melyekről táv-
 iratokat küldtek szűjjel. Mit értek el vele?
 A calumniare audacter szemtelenségével?
 A mit a farkast kiabáló pásztorfü, hogy
 az ismételt okatlan jajgatást Európa meg-
 unta hallani s nem hajt rá senki.

Nem is fog a dakorománoknak fel-
 tűlni, Európa békét óhajt s nem kíván
 román-kérdést teremteni. De még ha
 akarná is valaki, orosz vagy francia, mi
 nem engedjük. Mi nem türünk beavatko-
 zást Magyarországot belügyeibe.

Magyarországon pedig román-kérdés
 nincs és nem is lehet. Mert nincs külön
 román nemzet, hanem egyenlő állampol-
 gárok vagyunk mindnyájan, magyarok,
 románok, tót, szerbek, kik együttvéve a
 magyar nemzetet képezzük s a magyar
 államot alkotjuk. Ez törvény és pontum.

Ez azonban nem azt teszi, hogy sze-
 met hunyunk a román nemzetiségi izga-
 tásra. Korántsem. Ellenkezőleg, a külföldi
 hamis vádaskodást is számba veszszük,
 még inkább felelőssé tesszük Romániát,
 de leginkább nem fogjuk tűrni honfitár-
 saink lázítását idehaza. Akár szociálde-
 mokrata próbáljon republikát csinálni s
 gyárakat felgyújtani, akár dakoromán ki-
 rtse meg elszakítani Erdélyt és vérfür-
 dőt készíteni a magyaroknak, e szép
 szándékokat nem hagyhatjuk megérni,
 hanem éretlenül leszedjük a gyümölcsöt
 és hüvörsre tesszük. Mert mi magyar és
 román polgártársainknak tartozunk vele,
 hogy köztük a békét és egyetértést fen-
 tartjuk, a barátságot ápoljuk és a vesze-
 delmet elhárítsuk.

Dehogy félünk mink a dakoromá-
 noktól. Talán azt is mondhatnók, hogy
 minél tulzobbak, annál jobb; csak hogy
 mi becsületes jóindulattal viseltetvén a
 néphez, kontremine politikát nem üzünk.
 Nyílt és törvényes szigort követelünk a
 kormánytól minden irányban, egyeteme-
 ken és iskolákban, papságnál és a köz-
 ségi életben, közigazgatásban és törvény-
 székeknél, de mindenütt csak igazságot,
 nem önkényt s jóakaratot erővel. A gaz-
 tól ki kell tisztítani a velést.

Európát pedig, bárha unja az öt oly

kevésse érdeklő ügyben a pört és le-
 mentatiót, a magyar kormányt kötele-
 sége felvilágosítani arra nézve, hogy Ma-
 gyarországon üldözött és elnyomott nép
 egy sincs, hogy itt 1848 és 1867-ben
 egyenlőség, szabadság és testvériségben
 egyesültünk.

**Gróf Károlyi István pohárkö-
 szöntője.** Gróf Károlyi István a következő
 levelet intézte a Magyar Hírlap szerkesztőjé-
 héz: Tisztelt szerkesztő ur! A Magyar Újság
 szeptember 1-sői számában, »Level a szerkesz-
 tőhöz« cím alatt »Egy római kath. világi pap«
 aláírással ünneplésen felszólítottam a nagy-
 károlyi piaristák ünnepléjén elmondott pohár-
 köszöntőm rektifikációjára stb. Ha egy világi
 egyenlő állanék szemben, nincs eset rá, hogy
 egy betűt is írnek e papírra: de egy főtiszte-
 lendő urral szemben, mint a »római kath.
 anyaszentegyház buzgó és hü fia« (ezt a kife-
 jezést a »római kath. világi pap« használta
 velem szemben; én magamról ilyen hízegő
 hangon nem mernék beszélni) kész vagyok
 rektifikációkért annyit mondani, hogy olvassa
 el még egyszer a lapokban közölt beszédem
 kivonatát és látni fogja, hogy én csakis az
 Alajos unokatestvérem özvegyétől kezelem
 alá vett uradalom világi papságáról mondot-
 tam, hogy nem teljesíti hazafias kötelességét,
 de még ezekről sem mondtam, hogy egytá-
 lában egy sem teljesíti. Ezen kijelentésemet
 pedig ép oly határozottan fenntartom, mint a
 mily határozottan kijelentettem. — En soha
 vádat nem emelek senki ellen, bárki fia le-
 gyen is, ha előbb rosszaságot okadatoltsá-
 gáról meg nem győződtem. De viszont el sem
 hallgatom kénelem, közömbösség, éredek és
 legutóljára morális gyávaságból, sem kereskedő,
 sem iparos, sem a hadsereghez, vagy a mag-
 nási osztályhoz tartozókkal szemben. (Ez is-
 met a római kath. világi pap kifejezése.) —
 Végül pedig: Szívesen keccszintok főtisztele-
 ndő urral, ha magyar honpolgárunk magyarul
 predikál és ha jövőre is magyarul fog predi-
 kálni: de azokkal az urakkal, kiknek a »ha-
 zafiaság nem vallásuk,« azokkal soha! Itéljenek
 el! Eszre sem fogom venni En már elítelt
 őket. A nemzet dönteni fog közöttünk! Gróf
 Károlyi István.

Törs Kálmán temetése. A közrész-
 vétnek valóban megható nyilvánulása mellett
 temették el Törs Kálmánt. A tisztelők, bará-
 tok és ismerősök tömegesen látogattak egész
 délelőtt a meboldogult ravatalát s igen so-
 kan irásban tudattak részvételüket a gyászoló
 csaladdal. Az özvegyen és gyermekein kívül
 koszorút tettek a ravatalra: A függetlenség
 és 48-as pár, Jokai Mór, Nagy Miklós, Lukács
 Béla kereskedelmi miniszter. A Petőfi-társaság,

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

HEINEBŐL.

Szól kis méh mamája:
 — Vigyázz gyertyalángra!
 De hiába perel,
 Kis méh rá nem ügyel.

Repes a fény körül,
 Zimnővege úgy örül,
 S nem hallja, repesvén:
 — Méhecském, méhecském!

S ifjuság, bolondság
 A lángha berántják,
 Tűzláng középebe . . .
 — Méhecske, méhecske!

Vergődik a lánghan,
 Biz ottan halál van;
 — Ifjascskám, ifjascskám,
 Lányokkal lassacskán!

Igmándi Miklós.

Egy vándor-színész emlékeiből.

— Jan Neruda genréképe. —

Átdolgozta: Ifj. Móricz Pál.

(Folytatás.)

A leányokat már a színházból ismertem.
 Sokat kacsingattam rájuk. Hamar megbarátkoz-
 tunk. Egy negyed óra múlva már a legfeszte-
 lezebbül folyt a társalgás. Ki nem fogytam az
 adomákból, s történeteim, melyeket leginkább
 a színész-leletből merítettem, mindannyira mu-
 latságosok voltak, hogy nagy kacajától az
 ablak-táblák is majd megrepedtek. Mikor már

mindent kimerítettem, egyik leánya valami
 tarsas-játékot indítványozott.

— Nem bánom bármit is, szólaltam fel
 én, de csak olyant, a melyben sem álgni, sem
 menni nem kell, mivel én ülni akarok!

Újból kikacagtak, de azért nem értettek
 meg.

Alkonyodott. Az atya czélzásokat tett a
 vacsorára. A mellett türelmetlenül tekintgetett
 reám, hogy mikor megyek már. Végre is a jobb
 érzése győzött.

Gondolta, valami szegény vándorszínészszel
 van dolga, ki ily módon akar vacsorához jutni.

— Talán parancsol az ur egy darab va-
 jas kenyeret s pohár sört — szívesen adjuk.
 Nem feleltem.

Az evés után még jobban megjött a ked-
 vünk. Tréfa tréfát ért. Nem igen számítottunk
 az időt. Pedig már tíz óra is elmúlt, de én
 még mindig nem készülődtem. Ez végre kihozta
 sodrából az öreget.

— Legyen szerencsénk máskor is uram.
 Igazán csodálkozom, hogy eddig is kitarítottam,
 máskor már ilyenkor az igazak álmát alszom.
 Uraságod természetesen szokva van az éjszaka-
 záshoz, s bizonyára barátai is várják.

— Éppenséggel nem — nincs is más
 czélom, mint hogy itt üljek!

— Maga nagy kópé!
 — Minden bizonynyal! Es elbeszéltem
 neki az egész históriát. Ez a bírór rendele-
 te, és nekem itt kell tölteni az egész éjszakát.

A leányok harsány kacajra fakadtak.

— De istenkém, hová gondolt a nagyságos
 ur? Hisz nekem csak egy szobám van, mely
 családom számára is alig elég.

— Arról én nem tehetek.
 A zavar általános lett.

— Tudja mit uram? határozott végre a

kulcsár — csak menjen bátran haza, majd azt
 mondom, az egész éjszakát velem töltötte! S
 egyáltalában nem is szükséges, hogy többé el-
 faradjon, néhány nap múlva ezután úgy is meg-
 jelentem, hogy tisztességgel letöltötte büntetését.

Rövid ellenkezés után nagykegyesen bele-
 egyeztem. Büntetésem ki volt töltve. — De
 kollegaim kénytelenek voltak az ünnepi napo-
 kat fogságban tölteni.

Egy izben Prágában is próbáltam sze-
 rencsét — no hiszen mézeskaláccsal sem csal-
 hatnának többé oda.

A vidéken mindig csak első ranzu sze-
 repeket játszottam. De itt sohasem kaptam más
 szerepet, mint valami haldoklót vagy sebesül-
 tet. És bár tetszett mindenkinek a játékom,
 még sem vettek rólam tudomást.

A kritika hallgatott rólam, csupán egy
 kritikus tett kivételt. Ez nem árult zsákban
 macskát. Nyíltan megmondta, külsőm igen szép,
 de mintha fából faragták volna. A becsületes lélek.

Hiába törekedtem nagyobb szerepek után.
 Végre is utolsó reményemem a jutalomjátékomba
 helyeztem. Egy író ismerősömet felkértem, ír-
 jon számomra valami darabot, melyben pa-
 rádézhatok. Tudja olyat, a mely szalonképes
 és szellemes is legyen egyszermind!

— Értem! Olyan nesze semmi fogd meg jól
 Az írom ügyesen megfelelt feladatának,
 de én nem igen köszöntem meg neki. Valami
 ostoba szolgát kellett játszanom, a kit mindig
 ütöttek.

Második jutalomjátékomba magam szándé-
 koztam darabot írni. »Legjobb lesz valami
 történeti«, gondoltam, és kikölcsönöztem a
 Palaczk nagy könyvét. Hanem nem sokat
 okultam belőle. Igen hasznavehetetlen könyv

az. Telve történetekkel, feljegyzésekkel, de se-
 hol egy tragikus mozzanat.

Végre is beteltem Prágával, s össze-
 pakoltam holmiaimat. »Isten veled Prága! Nagy
 a világ!«

Hanem a nők körül valami mesés, mond-
 hatni szemtelen szerencsém volt. Alig kacsin-
 tottam egyre, máris az enyém volt.

Ha arról a fiatal cigánylánnyól nem be-
 szelek is, ki egész belem bolondult s egy fel-
 esztendeig járt utánam faluról-falura, városról-
 városra, mindenüvé, hol truppunk megtelepedett.

Elég jó szíveltem a feketeszemű, sárga
 boszorkányt; szinte már attól tartottam, meg-
 igazt. A kollegáim ugyan kikacagtak miattta,
 pedig valami cigány hercegnő is lehetett. En
 ugyan felette allottam szegénykének, de hát az
 nem sokat határozott nálam, ki minden ilyen
 egyenlőtlen szerelemre Raupach eme szavait
 idéztem:

»A szerelemben mindenki egyenlő.« Vagy
 Houwald-al:

»A szerelem nem kutat az atyák szár-
 mazási faja után.«

Arra természetesen, hogy a cigányt el-
 vegyem, már csak azért sem gondoltam, mi-
 vel igen jól ismertem Ifflandom-at, ki is azt
 mondta: »Tiszteljétek a természet jogait, kö-
 vessétek a szerelem szavait, akkor nincs szük-
 ségtek törvényekre.«

A cigányt, ki borzasztó módon belem
 bolondult, végre is Tyl szavait hozta az em-
 lékezetembe: »A ki szeret, kívánja a szerel-
 met, és semmi más egyebet.« Elloptam eüst
 órámmal együtt megszóktam.

De mivel ugyanez a másoknak érteke-
 sebb tárgyai is eltűntek, azt jegyeztém meg,

a hirlapírók nyugdíjintézetét, az írók s hirlapírók Otthon köre, özv. Csukási Józsefné, György Elek és családja, özv. Szigligeti Edéné, Szigligeti Mari, továbbá ama lapok szerkesztősegei, a melyeknek a megboldogult dolgozóitarsa volt. Délután négy órára egészen megtelt a halottas háza udvara az irodalom, a sajtó és a művészet képviselőivel. A hirlapírók nyugdíjintézetét, az Otthon és Rákosszent-Mihály birtokossága követséget küldött a temetésre. A gyászteremtést Horváth Sándor ág. ev. lelkész végezte. Bucsuztató beszédeiben megemlékezett az elhunyt irodalmi érdemeiről és családja iránt való rajongó szeretetéről is. — Ezután Jókai Mór állott a koporsó elé s meghatottan bucsuzott el a halottól. Még nagyon sokáig fogjuk látni azt a nagy fehér ürességet, ugymond, melyet ő maga után hagyott betöltetlenül. Kiemelte érdemeit, melyeket minden téren szerzett. A mindenható meg fogja adni neki azt a tulvilágot, a mit a földön nem tudott elérni s halála után a nemzet fogja részeseit szeretetében azokat, a kiket ő itt hagyott, s a kiket életében ő nagyon szeretett. Elérzékenyül hangon mondja végül a nagy költő: »Szellemi gyermekeim legkedvesebbike, Isten veled!« Aztán felfordult letörülmi könnyeit. A keresési temetőben, a fővárosi által felajánlott díszsírhely előtt, Horváth Ádám országgyűlési képviselő bucsuzott el a halottól a függetlenségi és 48-as párt nevében, melynek a boldogult egyik legbűb és legtörhetlenebb bajnoka volt.

BELFÖLD.

Üdvözlés a hazafias román ifjaknak. A budapesti egyetemi kör üdvözlés táviratát küldött a kolozsvári hazafias román egyetemi ifjuságnak, melyről már írtuk, hogy tiltakozást ad ki a román egyetemi ifjuság czégre alatt jogtalanul szétküldött »Replik« ellen. A távirat így hangzik:

Üdvözlünk benneteket a nyílt és férfias fellépésért. Igazabb barátaitok vagyunk s leszünk mint rokonaitok, — a kik ádatlan küzdelembe akarnak belesodorni. Eljen a mi édes, közös hazánk! Eljen a magyarok és a hazafias románok testvérisége. A budapesti Egyetemi kör, a magyar diákszövetség központi irodája.

Az árpádi Ádám. Bihar megye Árpád nevű községe táján hetek óta egy meztelen ember barangol s rettegésben tartja az egész környéket, különösen pedig a környékbeli Évákat, a kik a világ minden kincseért nem mérszkednének be a fukoriczába, hogy leszedjék a már kiesélni való paszulyt. Mint levelezünk írja, egyre furcsánál-furcsább verziók kelnek szárnyra a titokteljes meztelenről. Többek és főképp az erdőgyarakiak Raboszi Pál, volt gyaraki bérlelőnek megbolyodott és a tébolydából állítólag megszökött mostoha fiát, Achim Matyást vették benne fölsmerni. Akadnak olyan babonások is, a kik a titokteljes meztelent a közelgő kolera előhírnökének tartják; de a tulnyomó többség egy furfangos, de annál veszélyesebb gonosztevőnek tartja. Mult heten a nagyszalontai főszozabiro kirendelt három csendőrt az őrszervezővel élünkön. Két napig nyomozták a meztelen embert a kukoriczák között és állítólag látták is, de nem bírták megfogni.

Főispáni változás. A »Fővárosi-Lapok« közli, hogy Ujlassy Sándor Jász-Nagykun-Szolnok megye főispánja legközelebb Szatmármegye főispánjává fog kinevezetni s az így keletkezett új főispáni állásra Almásy Géza volt országgyűlési képviselő nevezetik ki.

hogy azok az urak még jobban szerették, mint sem a látszat mutatta.

Legrangosabb kedvesem azonban egy bizonyos színházi princesz volt. Így neveztek ugyanis L-ben egy kisasszonyt, a ki egy házárhadnagyba volt halál szerelmes. De mihelyt engem a színpadon meglátott, mindjárt boldulóság volt utánam. Irt is tüstént egy tiszta szerelemről teljes, s finom kávétilos levelet, melyben meghitt magához. A huszártisztelet teljesen elfeledte. Ez időtől fogva hitták »színházi princesz«-nek.

Sok pénz volt, mi még inkább növelte szerelmem hevét. De mint mondani szokta, tőkeletesen szabad akart maradni a házasság jármától. Pedig már annyira voltunk, hogy még verset is irtam hozzá. Kezdődött pedig ez a pompás vers a következőképpen:

— Ah van valami,

Mit nem tudok szavakkal kifejezni.

Ez időtől halt meg a direktorom is, feleség és három gyermek hátrahagyása mellett. A társaság egész fejét vesztette. Vegre is a direktorné ragadott ki bennünket az emésztő zavarból. Magához hivatott. S megkérdezte tőlem, nem volna-e ellenemre őt feleségül venni?

— Meggondolásra méltó, válaszoltam.

Addósság nem volt egy csepp sem. Sőt még inkább tőkepénz is volt. A ruhátár is teljesen rendbe, de maga a társaság is eléggé jó hírnévnek örvendett — hamar kész lettem határozatommal. Nem aggasztott cseppet sem, hogy az igazgatóknak egyik-egyik oldala is meg volt már legálább husz éves!

A »színházi princesz«-t faképnél hagytam, s nőül vettem a direktornémat, ki mellett most a világ legboldogabb direktora vagyok.

A beteljesedett átok. Tisza-Hegyesen a napokban az a kellemetlen dolog esett meg egy óvadalt gazdán, — hogy ellátogatott hozzá a végrehajtó — még pedig hivatalosan. A gazda természetesen nem a legelőzékenyebb módon fogadta Piszárovis nagyküldi végrehajtót, sőt eleinte bizonyos somfás eljárás kiállításba helyezése által akarta elriasztani a törvényhozásnak ezt a legelőzösebb képviselőjét. Minthogy azonban Piszárovis nem tági-tott, — a gazda legalább azzal a kívánsággal könnyítet a lelkét, hogy a végrehajtót, a mikor ez a padlásra ment a buza lefogalása végett, törje ki a nyakát. — Az átok csodálatos módon beteljesült. A mint Piszárovis a gabnászakokat emelgette és dobálta, a padlás leszakadt; a szerencsétlen végrehajtó olyan szerencsétlenül esett le, hogy azonnal meghalt.

KÜLFÖLD.

Szocialista gyűlés Bécsben. — Bécs, szeptember 3. Ma este Hernalsbau szocialdemokrata ülés volt, melyen 2000-nél több ember vett részt. A gyűlésen Bebel német birodalmi képviselő, a híres szocialista vezér nagy tetszéssel fogadott beszédet mondott, — melyben a modern szocializmus keletkezését általában s a német szocializmus állását különösen fejtegette s a legmelegebben ajánlta az osztrák elvtársaknak, hogy törekedjenek az általános szavazatjogra.

Elopott diplomáciai okmányok. Bécsből távirják: Walter, a berlini férdfal-egylet elnöke, ki áprilisban Bécsben időzött, több diplomáciai okiratot kapott Reuss herczeg nagykövettől, melyek Szófiából érkeztek, a végből, hogy Berlinba juttassa. Az okiratokat Waltertől Drezdában ellopották.

Az olasz borvám. Róma, szept. 3. Nigra gróf bécsi nagykövet kimerítő jelentései nyomán tegnapi és ma hosszabb tanácskozás folyt Brin és Giolitti miniszterium szakosztályainak előadói között. — Az hiszik, hogy Ausztria-Magyarország kormányai az olasz borok bevitelét illetőleg tartályok kérdésében előzékenységre hajlandók, ellenben ragaszkodnak a foktartalom tekintetében korábbi álláspontjukhoz. A magyarországi czégek a kérdés végleges eldöntéséig beszűntették a további bevezetést.

A kolera.

A miniszteri s megyei rendeletek végrehajtása után a megyei főorvosi hivatalok most kellő számú járványorvosról gondoskodnak. Több megyei főorvosi hivatal az egyetem orvosi kara által szolgáltatta fel az orvosokat a jelentésre s tekintettel arra, hogy a járvány idején mindenkor hiány van orvosokban, járványorvosokul szigorú orvosokat is elfogadnak.

Hamburg, szept. 3. Tegnapi délután 581 megbetegedést és 245 halálesetet jelentettek be. Ebből tegnapi 133 megbetegedés és 35 haláleset, szeptember elsejére 248 megbetegedés és 72 haláleset és az előző napokra 200 megbetegedés és 138 halálozás esik. Az eddigi jelentések szerint augusztus 31-én 475 megbetegedés és 257 haláleset, szeptember elsején 381 megbetegedés és 108 haláleset, szeptember 2-án 133 megbetegedés és 35 haláleset történt. Elszállítottak: szeptember 2-án 370 beteget és 209 halottat. Az elszállított betegek száma tegnaphoz képest 56-tal csökkent, a halottaké 25-tel szaporodott.

Hamburg, szept. 3. Eddigi bejelentések szerint maig összesen 5095 személy betegedett meg kolerában és 2139-en haltak meg. A járvány csökkenése csekély. A város közepén, valamint Alstervárosrészben a betegszállítás ugyan gyakoribb, de határozottan nem konstans. Ezért mi azt tanácsoljuk a többi ipartestületnek, hogy ne fogadják el a nagyvárosi rokon testület javaslatát, ha ugyan biztosan előre nem tudnánk, hogy ugy sem fogadják el. Hogy is tethetné, mikor az indítványozó maga is elismeri, hogy nem tud gondolkodni és nem képes megválogatni eszközeit?

miért nem tud a nagyvárosi ipartestület gondolkodni, megfelel rá ez a körlelél imígyen: »... a mai kor divatos eszmáit oly mohón magáévá tenni szokott munkás társadalom nem enged gondolkodni és válogatni az eszközökben.«

Határozottan csintalan nép ez a munkás társadalom. Hát nem égbekiáltó bűn-e, hogy nem engedik gondolkodni a nagyvárosi ipartestületet, mely pedig a munkás társadalom létezésé előtt annyit s oly szépen gondolkodott. Mivelhogy pedig ez a munkás társadalom már megvan, csoda-e, ha a nagyvárosi ipartestület produkál oly dolgokat, a melyek a gondolkosnak hiával vannak, a milyen pl. ez a körlevél? A nemes testület elég szerényen nem akar egyebet, mint egy hatalmas boycott rendszert meghonosítani Magyarországra virányán, azt kívánja, hogy az ipartestületek tagjai ne adjanak munkát oly munkásoknak, a kik résztvettek munkás szakszerveletek alapításában s egyéb »szocialisztikus« üzemekben.

Mert — ezt mondja a körlevél — sajtóságos helyzet, a melyet nekünk magyarországi kis iparosoknak a külföld lelketlen szocialis agitátorai teremteni akarnak az által, hogy a munkásainkat ez eszméknek megnyerni igyekezzenek. A mig e lelketlen individumok nyíltan léptek fel, addig nem felt a nagyvárosi ipartestület, mert »főkialhatott a böles királyal: miután boszorkányok nincsenek, ezekről beszélni nem szabad.« Most azonban e lélek nélkül való urak szakszerveletek által akarják belevinni eszméiket »munkás társadalmunkba.« S ez nagy baj, mert így szocialistákka lesznek meg a »legkorlátoltabb elemek« is és nyolcz órai munkaidőt követelnek és bérefelemelést.

Tévedne azonban, a ki mindezek után azt hinné, hogy a nagyvárosi ipartestület ellensége a szocializmusnak, sőt elismeri annak jogosultságát, de csak a »tökével« szemben. mig a kisiparosokra nézve az egyet jelent a pusztulással. S ezért végtelenül fáj neki, hogy legutóbbi rendőri felügyelet mellett tartottak néhány munkás-kongresszust.

Mindezek alapján tehát — mondja a körlevél — »idejekorán meg kell kezdeni nekünk is a reakzionárius működése és pedig első sorban megkereséssel járulni a kerületünkhöz tar tozó kereskedelmi és iparkamarához sürgösen, hogy ezek egyetértőleg hívják fel a kereskedelmi miniszter ur figyelmét e közelgő veszély elhárítása érdekében, valamely intézkedés kieszaközése iránt kormányhatóságunktól.«

Erre szolgál azon »semmire való elősdi-ek« figyelemmel kísérése és boycottálása, a mit a körlevél proponál is, mert mivel és mint »minden eszköz helyes és jól alkalmazott ezen társadalmi rendet felforgató fenevadak ellen.«

Igen kíváncsiak vagyunk, honnan tudja az ipartestület, hogy minden eszköz helyes? Hiszen ő maga jelenti ki, hogy nem tud gondolkodni.

Mi mondhatjuk a testületnek, hogy nem csak, hogy nem minden eszköz helyes, de még az ő eszköze sem helyes. A boycott igen veszedelmes eszköz — különösen munkásoknál, a kik nem ismernek tréfát a szolidaritás dolgában. Ezért mi azt tanácsoljuk a többi ipartestületnek, hogy ne fogadják el a nagyvárosi rokon testület javaslatát, ha ugyan biztosan előre nem tudnánk, hogy ugy sem fogadják el. Hogy is tethetné, mikor az indítványozó maga is elismeri, hogy nem tud gondolkodni és nem képes megválogatni eszközeit?

Kossuth-ünnep Debreczenben.

Magasztos emlékünnepeket néz eleje Debreczen városa, a legszebb, legteljesebb hazafiai lelkesedéssel fogja megünnepelni Kossuth Lajos 90-ik születése napját. Az ünnep nem pártünnep lesz; meg akarja mutatni Debreczen polgársága, hogy az igaz nagyságot, minden pártszenvélyt mellőzve, tudja ünnepelni és a nagy magyarnak még az ellenkező elvűek is be fogják mutatni hódolatlukat. Történelmünk ezen valódi nagyságának ünneplését méltó lesz a mult dicsőségéhez, mert abban újra felelevenednek a régi képek, melyek az ő nagyszerű szerepléséhez fűződnek. Üdvözljük ezen valóban buzgó törekvést és készséggel csatlakozunk hozzá, hogy az áldozathoz, melyet ama szent napon nyújtania kell mindenkinek, szívünkkel mi is hozzájáruljunk.

Tegnapi délután 11 órakor tartatott meg a keresk. ifj. Önképző Egylete helyiségében a népes bizottság gyűlése. Csaknem valamennyi felhívott egylet képviselője volt, és pedig Márk Endre alelnök előterjesztése szerint megjelentek: a tanítótestület részéről Lada Sándor és Káposztási Imre, a keresk. ifj. egylete részéről Leinderfrost Armin és Ujlaky Béla, a 48/49-es honvédegylet részéről Propper Mór főhadnagy

és Ocsovay hadnagy, az önkéntes tűzoltó-egylet részéről Szikszay Gyula és Publik Ernő, a főisk. ifjuság részéről László Gyula esk. fel. és Kovács Gyula joghallgató, a zenedétől Steinacker Sándor és Kövy Lajos, a kaszinó választmányától Váczy János és Kovács Gyula megyei aljegyző, a főgymn. tanárkar részéről Tüdős János és Sinka Sándor, a keresk. társulattól Kardos László és Erber Vilmos, az ev. ref. akadémiái tanárkar részéről Dr. Erdős József és Géressy Kálmán, az iparos-kör részéről Serli Ede és Kössler Rikhard, a tanítóképző tanárkar részéről Joó István és Somogyi Pál, a polgári kortól Csáthy László és L. Nagy Bálint, a jogász és tisztviselői kortól Puky Gyula és Molcsányi János urak. Ezekben kivül a Csokonai-kör és a városi dalárda 12-12 bizottsági tagot küld ki, a tornaegylet részéről jelen vannak Dr. Orbán József és Chappon Karoly urak. — Márk Endre alelnök indítványára a rendező bizottság alelnöke és titkára megbizatnak, hogy a bizottsági tagok névsorát, a melybe a táncrendező ifjak nevei és felelendők, végleg megállapítsák. Ezek után alelnök jelentést tesz az aug. 29-én tartott gyűlés határozatáról. Az ünnepély programja következőleg módosított a gyűlés folyamán:

Hajnaltól megdörögnek a mozsárgyűk a város háza előtt s a tűzoltó-zenekar ébresztővel járja be a várost. D. e. ünnepélyes istentiszteletek a templomokban. Délután az üzletek zárva lesznek és pontban 4 órakor indul meg a menet a város háza udvarától a nagyerdőre, az ünnepély színhelyére, az egyletek lobogóik alatt. Az erdőre bemenet csak 10 kr. beletidj mellett engedtetik meg, mi természetesen a kivonulásban résztvevő egyletekre nem vonatkozik. Künn az erdőn a vígadó terme előtt folyik le az ünnepély első része, melynek programját a következőleg állapították meg:

1. A keresk. ifjak daleyletének éneke.
2. Tornamutatványok.
3. Alkalmi költemény egy főisk. ifjútól, szavalja szintén a főisk. ifjuság egy tagja.
4. A tornamutatványok folytatása.
5. A keresk. ifjak daleyletének éneke.

Ennek lefolyása után a közönség (külön 40 kr. díj lefizetése után) a vígadó termébe vonul s itt folyik le az ünnepély 2-ik része:

1. Szózat, éneklí a városi dalárda, a főiskolai énekkar, a keresk. ifjak dalárdája és a munkás daleylet.
2. Felolvasás. Vértessy Arnold előnöktől.
3. Bucsú, a városi dalárdától.
4. Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos a városi dalárdától.
5. Alkalmi költemény írja és szavalja Szaboicska Mihály.
6. Hymnusz, éneklí a négy daleylet.
7. Kossuth-Induló a zenekartól.

Ezt követi a vacsora s végül a tánc. Az ünnepély jóvedelmét a városi dalárda által egykor alapított Kossuth-alap gyarapítására fogják fordítani. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy e napon olyan nemzetiszínű kokárdákat viseljen mindenki, mint a szabadságharc idején. Ezen L. e. g. y. e. l. Imre által tett indítványt éljenzéssel fogadták. Nagy lelkesedés közt határozták el azt is, hogy a vasutól a piacig vezető »Kis-vár« utcza a nagy nap emlékeire azontúl »Kossuth-utczának« neveztessek, illetve ezen indítványával a városi hatóság megkeresessék. — A gyűlés még több lenyegtelebnek ügy elintézése után déli 1 órakor ért véget.

Ujdonságok.

*** A Kossuth-ünnep.** A Kossuthhoz intézendő üdvözlő irat aláírásgyűjtő iveauól B. pesten ma estig 10.000 aláírásnak megfelelő számú leveket hordtak szét. Ma több egyesület is jelentkezett aláírás iveauól. Az egyesületek, hogy tagjaik tömegesen írassák alá a Kossuth üdvözlőt, rendkívüli közgyűléseket hívnak össze. — A rendező bizottság isteni tisztelettel rendező albizottsága szombaton esti 6 órakor, vigalmi albizottsága esti 7 órakor s üdvözlő irati albizottsága vasárnap déli 12 órakor tartanak üléseket, a melyekre az érdeklődőket meghívják. — A tályai Kossuth-ünnepre Blaháné Lujza asszony is elmegy. Ma tisztelettel nála Bernáth Béla, Bartók Lajos orsz. képviselőkből, Kaas Ivor báróból álló küldöttség, a mely felkérte a tályai hangversenyen való közreműködésre. B. aháné ezt készséggel megígérte.

*** Katonai botrányok.** Vagy hetven közös adsergebli katona Nagy-Becskereken Bartók Lipótnak, az ottani régi állomás mellett fekvő vendéglőjében nagy botrányt csinált anhapokban. Ivás közben ugyanis a katonák egyike az ü r e s p a l a c k o k a t és poharakat a falhoz kezdte vadgálni; mikor azután a vendéglős ezeknek az árát megkérte, a katonák rárohantak és a fejét több helyen bevették. A vendéglős csak nagy nehezen tudta megmenteni az életét. Azután térdre borulva kellett bocsánatot könyörögnie e katonáktól, a kik erre eltávoztak. Később azonban egy kisebb csapat megint visszajött a vendéglőbe; újra lármazni kezdtek, annyira, hogy az odaérkezett őrmester se tudta őket elcsendesíteni. Ketten közülök az udvarra futottak és felgyújtották a jégvermet, a mely minden tártalmával együtt leégett. Reitter városi kapitány, mikor a történetekről érte-ült, azonnal a katonai táborba ment és ott megindította a vizsgálatot. A katonai parancsnokság ebben erélyesen támog

gatja a kapitány is törte Radnára tért dultak Lippa katonák es először is e magok közül megint intették győzőni és a a legszebb h esett meg. Ki az üzletét s akarta védeni tonk nem a jukban felfor pedig — a h hivatalozni a katona egy k totta. —

*** Kár nemely ké** azt a tiszto sen kikelt ar törődnek a nyi is. Erre dolt plebános A.-ban: »N nagykarolyi p tartott besze másik világi legény meny rül jelentette ni, azt kérde nemetül? Es tud, a pap o neki magyare gyok kijelen nem történt soha nem m ilyen informo rágalmazott gvest, a kit szélt, annak Kerjük a tör átvételére. Ha Haug Leo.«

*** Dal** reczeni dalat térése után dalestélyét ol többeknek h rint lefolyt s el és tapssa budapesti hō Volt e kehel a debreczeni jelvényei. Ere Simonffy Imr vében üdvö alkalmából. A tan valaszol lárda iránt jöindulatát. It tot mondtak hogy a jó s sere minden jutalomserleg kig tartott. —

*** R. R** rég azt jelen szavonul a s művésznő le debreczeni egyáltalán n hónapot tölt szetének egy az operára e

*** Koler** szusz főjka a mutatótt be f következő leir »Alázati« füzetes vége csátónak ven papírosat sen

A jó hu hanem a kolera veszik rajta.

*** Nyi** Kossuth ter (szept. 19-e) dező bizottsá reműködése A daleylet a ködését meg ág. h. evang. elemi iskoláj alkalommal a seny tartatt közreműködő

*** Tüz** du-nánási üd tenber hó 11 vendéglő nőt zartkörű Személyenké ételekről, va déglős gond kor. Feülíli hirlaplag n

*** A** let uj árva kol f. 1892 kor ünnepe nyitási ünne közönség ez ünnepeyen ur volt sziv tartását.

